

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans

Hoofdstuk(ken): niet van toepassing: inleidende les

Niveau: CBE NT2, Waystage en Treshold

Lesduur: 180 minuten

ALGEMENE UITLEG

Deze eerste les wil de cursisten aanzetten tot lezen. De cursisten brainstormen over hun leesattitude. Deze les introduceert op het einde van de les het thema 'opvoeden' en het boek.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Laat de cursisten een **videofragment** zien uit 'De Supernanny'.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Bespreek dit fragment klassikaal:

Hoe heet de Supernanny?

Wat is haar beroep?

Wat zie je in het fragment?

Herken je deze situatie?

Wat vind je van de situatie? Wat is jouw mening?

Hoe zou jij het aanpakken?

Kennen de cursisten dit programma?

Hebben ze thuis ook al naar het programma gekeken?

Stap 3: Laat de cursisten praten over kinderen en opvoeden

Mogelijke vragen:

Wie heeft kinderen?

Hoeveel kinderen? Zonen of dochters?

Hoe heten je kinderen?

Wat vind je ervan om mama/papa te zijn?

(in sommige groepen is het misschien handig indien je al enkele woorden op het bord schrijft waaruit zij kunnen kiezen, zoals: prettig, kalm, druk, moeilijk, gemakkelijk)

Wat is moeilijk? Wat is gemakkelijk? Waarom? Hoe pak je het aan?

Stap 4: Schrijf de titel 'Opvoeden van A tot Z' op het bord

Stap 5: Laat de cursisten voorspellen waarover het boek zal gaan. Fantaseren mag!

Stap 6: Verdeel de klas in groepjes. Geef elke groep **een blad met enkele letters van het alfabet**. Laat de groepjes brainstormen over het thema opvoeden.

Elk groepje schrijft bij elke letter een woord / tip / zin over het onderwerp opvoeden.

Stap 7: Overloop klassikaal wat de groepjes schreven.

Stap 8: Introduceer het boek en deel de boeken uit. Laat de cursisten er eens in bladeren en snuffelen.

Stap 9: Vraag de cursisten naar hun leesattitude:

Lees je veel? Waarom (niet)? Wat lees je (niet)?

Heb je ooit al eens iets in het Nederlands gelezen? Wat?

Stap 10: Laat nu elk groepje in het boek kijken naar de letters die zij kregen op hun blad. Komen er woorden overeen met die van het boek?

Stap 11: Laat de cursisten hun boek mee naar huis nemen. Zo zie je volgende les wie nieuwsgierig was en wie er al in het boek las.

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): door de cursisten zelf te kiezen
Niveau: CBE NT2, Waystage en Treshold
Lesduur: 180 minuten

1. INSTAPFASE

Stap 1: Hang in je lokaal foto's van de helft van de thema's uit het boek.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Vraag naar de leeservaring van de cursisten:

Is er iemand die thuis in het boek gelezen heeft? Welk hoofdstukje?

Kan je het in eigen woorden vertellen?

Wat vond je ervan?

Stap 3: Verwijs naar de foto's op het bord.

Laat de cursisten kort beschrijven wat ze zien op de foto's.

Stap 4: Verdeel de klas in groepjes en geef elk groepje **een blad met de helft van de thema's uit het boek**.

Laat hen de thema's op het blaadje linken aan de foto's.

Stap 5: Bespreek de thema's en de foto's klassikaal.

Stap 6: Elk groepje kiest nu een thema aan de hand van de foto's en formuleert drie tips rond dit thema.

Stap 7: Elk groepje zoekt het thema op in het boek, leest het hoofdstuk uit het boek en voert een groepsgebesprek:
Mogelijke vragen:

Op welke pagina vind je het thema?

Welke tips formuleert Wendy?

Komen de tips van de groep overeen met die van Wendy?

Ben je het eens met de tips van Wendy? Waarom (niet)?

Heb je zelf deze situatie al eens meegemaakt?

Stap 8: Ontbind de groepjes en creëer nieuwe groepjes met telkens één cursist uit de oorspronkelijke groepjes. Op die manier vertellen de cursisten aan elkaar rond welk thema zij werkten en welke tips ze formuleerden.

Stap 9: Hang ondertussen de **foto's van de andere helft van de thema's uit het boek** op.

Stap 10: Herhaal vanaf stap 3. Geef nu **een blad met de andere helft van de thema's uit het boek**.

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): allemaal
Niveau: CBE NT2, Waystage en Treshold
Lesduur: 90 minuten

ALGEMENE UITLEG

Na de vorige introductielessen, kunnen de cursisten het hele boek lezen. Er zijn een aantal mogelijkheden: de cursisten kunnen als een soort van huistaak na elke les een hoofdstukje thuis lezen en in de volgende les bespreken jullie samen dat hoofdstuk.

In het begin van elke les kan je samen met de cursisten een hoofdstukje lezen en nadien bespreken.

Dit boek heeft geen opgebouwde verhaallijn. Daarom kan er een hele tijd overgaan voor het boek volledig uit is.

Deze lessuggestie is een algemene aanpak die je op elk hoofdstuk kan toepassen.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Laat de cursisten het verhaal lezen (het cursieve gedeelte).

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Stel inhoudsvragen over het tekstbegrip:

Wat is de naam van het kind?

Is het een meisje of een jongen?

Wat is het probleem?

Stap 3: Laat de cursisten in eigen woorden het verhaal vertellen.

Stap 4: Vraag de cursisten naar reacties.

Herken je de situatie?

Heb je dit ook al meegemaakt?

Wat deed je?

Laat de cursisten vertellen.

Stap 5: Laat de cursisten het advies beluisteren op cd.

Stap 6: Wat vinden de cursisten van het advies van Wendy?

Stap 7: Terwijl de cursisten hierover praten, schrijf je één stelling op. Dat mag wat extreem zijn; de cursisten moeten erover kunnen discussiëren.

Stap 8: Laat de cursisten over deze stelling praten en discussiëren. Kunnen zij elkaar overtuigen?

Hoe zouden ze deze situatie in hun cultuur oplossen?

Hoe zouden hun ouders reageren?

Stap 9: Verdeel de klas in groepjes en laat de groepjes drie tips formuleren bij het probleem.

Stap 10: Laat de cursisten de tips van de andere groepjes lezen en laat hen vergelijken met de tips uit hun groepje.

Stap 11: Klassikale nabespreking. Laat de cursisten over het thema praten.

Stap 12: Vraag de cursisten naar hun leesindrukken:

Vond je de tekst moeilijk? Gemakkelijk? Interessant?

Welke zin vond je een mooie zin? Wat was de moeilijkste zin? Wat was het raarste woord? En het mooiste woord?

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): Nabesprekingsles over alle hoofdstukken
Niveau: CBE NT2, Waystage en Treshold
Lesduur: 180 minuten

ALGEMENE UITLEG

Je kan deze lessuggestie gebruiken nadat de cursisten het hele boek gelezen hebben.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Stellingenspel: Formuleer een aantal stellingen.

Voorbeelden:

Je mag schreeuwen naar je kind
Thuis ben jij de baas
Je kan je kind niet verplichten te slapen
Het is goed als je de vrienden van je kind kent
Je kind moet eten
Je kind mag aan tafel spelen
Het is belangrijk je kind veel kusjes te geven
Samen met je kind in bad gaan is goed

Stap 2: Gaan de cursisten niet akkoord met de stelling, dan lopen ze naar de linkerkant van het lokaal. Gaan ze wel akkoord? Dan lopen ze naar de rechterkant.

Stap 3: De cursisten verantwoorden waarom ze kiezen voor akkoord of niet akkoord.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 4: Deel grote bladen uit en laat de cursisten zelf een stelling uit het boek opschrijven.

Stap 5: Hang de bladen aan het bord en bespreek klassikaal.
Koppel ook terug naar de thuissituaties van de cursisten.

Stap 6: Verdeel de cursisten in groepen.

Stap 7: Geef elke groep een **foto met een probleemsituatie** over opvoeden.

Stap 8: Laat de cursisten in groepen praten over deze situatie.

Stap 9: Rollenspel

De cursisten leven zich in in de situatie en spelen een rollenspel.
Jij bent de Supernanny. *Hoe pak je deze situatie aan?*
De cursisten formuleren tips, geven advies (je moet, je mag niet).

Stap 10: Koppel terug naar het boek.

Bij welke letter vind je tips voor dit probleem?

Stap 11: Bespreek met de cursisten wat hun leeservaring is:

Wat vond je van het boek? Las je het graag? Waarom (niet)?
Heb je iets geleerd uit het boek? Heb je zelf al iets toegepast thuis?
Wat vind je zelf de beste tip?
Wil je nog een boek lezen van Wendy Bosmans?
Wat zou je haar nog willen vragen, mocht je haar ontmoeten?
Wil je nog een boek lezen in duidelijke taal? Waarover moet dat boek gaan?

Stap 12: Voorleestips

In het boek staan heel wat boekentips. Neem een reeks titels die opgesomd worden, mee naar de klas. Wie leest er soms voor thuis? Is dat leuk? Waarom doen ze het? Weten de cursisten waarom voorlezen belangrijk is?

Stap 13: Laat de cursisten een boek (of enkele boeken) kiezen. Groepeer de cursisten met hetzelfde boek. Laat hen bladeren en lezen in het boek.

Stap 14: Laat de cursisten het boek voorstellen aan de andere cursisten. Waarom kozen zij dit boek? Zouden zij het willen lezen?

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans

Hoofdstuk(ken): niet van toepassing: inleidende les over het socioculturele aspect van opvoeden

Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger

Lesduur: 100 minuten

ALGEMENE UITLEG

Opvoeden van A tot Z is geen roman of een bundel met kortverhalen. Het werk bestaat uit 24 fragmenten (vanaf nu hoofdstukken genoemd) die elk een item over opvoeding behandelen. De hoofdstukken beginnen met een letter van het alfabet.

Het is niet de bedoeling om alle hoofdstukken van A tot Z chronologisch te lezen. Dit boek is zoals een kookboek: je zoekt het juiste recept met de ingrediënten, de bereiding en enkele nuttige tips.

Er zijn drie lessuggesties voorzien voordat je met het boek zelf begint (inbedding vanuit de cultuur van de anderstaligen met respect voor hun anders – zijn). De eerste en derde lessuggestie zijn voor alle cursisten vanaf 1.2. De tweede lessuggestie is voor cursisten vanaf 2.2. De eerste lessuggestie volgt meteen hieronder.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Vraag je cursisten om foto's mee te brengen van hun kinderen, zichzelf en hun partner.

Alternatief: als de cursisten geen kinderen hebben, brengen ze foto's mee van broers of zussen die ze het best kennen.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Je stelt jezelf, je partner en gezin voor aan de cursisten. Zorg ervoor dat de items van werkblad 1 allemaal aan bod komen in het verhaal. Vertel in welke situaties je boos wordt op je kinderen of op je broers/zussen. Bespreek ook het gedrag/karakter van je kinderen of je broers/zussen.

Stap 3: Laat de cursisten het verhaal navertellen. Je maakt ondertussen een schema op bord met steekwoorden die de cursisten aanhalen. Zorg ervoor dat het bordschema er ongeveer uitziet als de fiche van jezelf op werkblad 1.

Stap 4: Vraagronde cursisten

Wat wil je nog weten over mij?

Wat wil je nog weten over één van mijn kinderen?

Stap 5: Deel werkblad 1 en werkblad 2 (informatieblad bij werkblad 1) uit. Elke cursist neemt de foto's van zijn kinderen (of broers/ zussen) en vult drie fiches in zoals op het bord.

TIP: je kan aan deze fiches 'fysieke beschrijving, karakter en gedrag' toevoegen voor de hogere modules.

Stap 6: Laat de cursisten hun ingevulde fiches voorstellen aan een andere cursist.

Alternatief: maak groepjes en laat de cursisten in groep elkaars fiches bespreken.

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans

Hoofdstuk(ken): niet van toepassing: dit is een les over het socioculturele aspect van opvoeden

Niveau: CVO NT2, 2.2 en hoger

Lesduur: 100 minuten

ALGEMENE UITLEG

Dit is de tweede lessuggestie voor de lessen over het socioculturele aspect van opvoeden.

Deze les is voor cursisten vanaf module 2.2. Cursisten uit lagere modules gaan meteen door naar de derde lessuggestie.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Laat de cursisten vertellen en laat de discussies tussen de cursisten op gang komen:

Wat vind je belangrijk bij de opvoeding van je kinderen?

Welke principes moeten je kinderen respecteren?

Stap 2: Maak op het bord een woordspin van de aangehaalde principes.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 3: Deel werkblad 3 uit en laat de cursisten de lijst met principes lezen. Waar nodig, verklaar je enkele woorden of principes.

Stap 4: Laat de cursisten individueel hun top vijf maken van de principes: wat vinden zij het meest van toepassing voor de leeftijdscategorie van hun kinderen of broers/zussen?

Stap 5: Maak groepjes van de cursisten met kinderen van dezelfde leeftijd. Laat hen onderling debatteren.

Stap 6: Ontbind deze groepjes en maak nu groepjes van de cursisten met kinderen van verschillende leeftijden. Laat hen debatteren over de andere leeftijdscategorieën.

Wat zie je aan principes bij neven/nichten?

Welke afspraken zijn meer cultureel of religieus bepaald?

Welke afspraken zijn vooral bepaald door de leeftijd?

Stap 7: Laat de cursisten zoeken naar zoveel mogelijk andere cursisten die de meeste overeenkomsten met hun principes hebben.

Zijn er cursisten die veel overeenkomsten hebben?

Komen ze uit hetzelfde land of continent? Hebben ze dezelfde religie? Of spelen andere factoren mee?

Stap 8: Laat de cursisten tellen: welk principe vinden de cursisten het belangrijkste, welk het minst?

Stap 9: Koppel terug naar de woordspin op het bord: komen de principes overeen?

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans

Hoofdstuk(ken): niet van toepassing: dit is een les over het socioculturele aspect van opvoeden

Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger

Lesduur: 60 minuten (1.2) en 150 minuten (2.1 en hoger)

ALGEMENE UITLEG

Dit is de derde lessuggestie voor de lessen over het socioculturele aspect van opvoeden.

Stappen 1 tot 7 zijn voor alle cursisten van 1.2 en hoger. Stappen 8 tot 12 zijn voor cursisten van 2.1 en hoger.

Stap 13 is voor cursisten van 2.3 en hoger.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Verdeel de cursisten in vier groepjes. Elke cursist van hetzelfde groepje krijgt dezelfde foto. Concreet: alle cursisten van groep 1 krijgen **werkblad 4**, alle cursisten van groep 2 krijgen **werkblad 5**, groep 3 krijgt **werkblad 6** en groep 4 **werkblad 7**.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: De cursisten bespreken de foto in hun groepje.

Stap 3: Ontbind de groepjes en maak nieuwe groepjes met de vier verschillende foto's.

Stap 4: Laat de cursisten binnen hun nieuwe groep praten over hun foto.

Stap 5: Deel nu **werkblad 8** uit. De cursisten plaatsen titels bij de foto's.

Stap 6: De cursisten bespreken in hun groepje de situaties op de foto's.

Gebeurt dit wel eens bij je thuis?

Stap 7: Bespreek deze situaties klassikaal: wat doen de cursisten als hun kinderen te laat thuis zijn, als ze niet willen eten,...

Stap 8 (vanaf hier voor module 2.1 en hoger): Verdeel de klas weer in vier groepen.

Elke cursist krijgt **werkblad 9**. De cursisten lezen de vier situaties en zoeken de bijhorende foto op **werkblad 8**.

Stap 9: Geef elke groep één situatie. De cursisten lezen de reacties bij deze ene situatie.

Snappen ze de situatie niet meteen? Beeld ze uit, alleen of met een groepje.

Stap 10: De cursisten bespreken in hun groepje de mogelijke reacties en kiezen er de meest gepaste uit. Er kunnen verschillende meningen zijn.

Stap 11: Ontbind deze groepen en vorm nieuwe groepen met de cursisten van de vier verschillende foto's. Laat hen de reacties verdedigen: waarom vinden ze die reactie goed? Zijn zij het eens met elkaars reacties?

Stap 12: Bespreek de meningen en reacties uit de groepen nu klassikaal. Zijn er nog opmerkingen?

Stap 13 (vanaf module 2.3): Elke cursist zoekt andere cursisten met dezelfde mening over één situatie. Ze zetten zich bij elkaar en zoeken één of twee argumenten waarom ze de reactie goed vinden. Daarna volgt een klassikaal gesprek.

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): niet van toepassing want deze les is een inleiding op het boek
Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger
Lesduur: 90 minuten

ALGEMENE UITLEG

Deze lessuggestie is voor alle niveaus vanaf 1.2. Het is een inleidende les op het boek.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Deel werkblad 10 uit.
Vragenronde: *Kennen jullie deze vrouw?*
Laat de cursisten vertellen.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Maak op het bord een woordspil van de antwoorden. Voer een gesprek over het programma 'De Supernanny':
Wat doet zij in haar programma?
Wat vind je interessant?
Helpen die tips?
Ken je voorbeelden van situaties uit het programma?

Stap 3: Deel werkblad 11 uit. Laat de cursisten de tekst lezen en de vragen beantwoorden.

Stap 4: Toon het boek en schrijf de titel op het bord: 'Opvoeden van A tot Z'. Laat de cursisten brainstormen waarover het boek zal gaan.

Stap 5: Deel de boeken uit en laat de cursisten erin bladeren en snuffelen.
Stel volgende vragen:
Hoeveel letters heeft het Nederlands alfabet? Ken je ze? (noteer op het bord)
Welke letters ontbreken in het boek? (de letters Q en Y)

Dit boek telt 24 aparte fragmenten (of hoofdstukjes). Zoek de ontbrekende letters en geef ook de titel.
A B C D E ... G H ... J K L M N ... P Q R S T U V W ... Y Z

Stap 6: Thuisopdracht: Vraag de cursisten het hoofdstuk 'F is van Familie' thuis te lezen en er alle woorden van familieleden in te onderstrepen (kind, papa, ...).

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): F is van Familie
Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger
Lesduur: 100 minuten

1. INSTAPFASE

Stap 1: Zie thuisopdracht vorige les: de cursisten hebben thuis het hoofdstuk 'F is van Familie' gelezen en er alle woorden van familieleden (kind, papa, ...) in onderstreept (acht in totaal).

Stap 2: Vraag de cursisten naar hun leesbeleving.

Was het moeilijk om te lezen?

Waarover ging dit hoofdstukje?

Hoelang heb je erover gedaan?

Vond je het interessant?

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 3: Laat de cursisten per twee hun tekst vergelijken met de acht onderstreepte woorden.

Stap 4: Schrijf de acht woorden op het bord. Kennen de cursisten nog andere familieleden?

Maak een woordspin. Teken eventueel ook een stamboom op het bord om de familiebanden te verduidelijken.

Stap 5 (voor 2.1 en hoger): Kennen de cursisten de woorden om leden van hun schoonfamilie aan te duiden?

Gesprek:

Hoe zijn de relaties met je schoonfamilie in jouw land (of cultuur)?

Stap 6: Deel werkblad 12 uit.

Laat de cursisten alinea 1 herlezen en laat hen daarna één vraag beantwoorden. Bespreek klassikaal.

Is er in jouw cultuur of familie een verschil in de relatie met je eigen familie of met je schoonfamilie?

Stap 7: Laat de cursisten alinea 2 herlezen en laat hen daarna vragen 2, 3 en 4 beantwoorden.

Bespreek klassikaal.

Bij wie geef je direct commentaar als "je moet het zo doen" of "dat is niet goed!"?

Bij welke personen mag je zeker geen commentaar geven volgens jou of in jouw cultuur?

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): O is van Oma en Opa
Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger
Lesduur: 135 minuten (1.2 en hoger) / 175 minuten (2.2 en hoger)

ALGEMENE UITLEG

De stappen 1 tot 7 uit deze lessuggestie kan je gebruiken voor alle cursisten van 1.2 en hoger. Stappen 8 en 9 is voor cursisten van 2.2 en hoger.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Laat de cursisten op eigen tempo het hoofdstuk 'O is van oma en opa' lezen.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Deel **werkblad 13** uit. Laat de cursisten de vragen beantwoorden.

Stap 3: In alinea 2 staat: "Maar de rol van oma en opa is heel anders dan die van papa en mama." Vraag de cursisten vier argumenten voor deze stelling te onderlijnen.

Stap 4: Gesprek:

*Herken je deze argumenten in jouw land /cultuur?
Welke andere verschillen ken jij nog?*

Stap 5: In alinea 3 staat: "Bij ons doet jouw zoon nooit zo."

Klassikaal gesprek:

*Hoe reageer jij binnen jouw cultuur op deze uitspraak?
Voelen grootouders zich soms beter dan ouders?
Accepteer je altijd de raad van de grootouders?
Word je soms boos of verdrietig door hun kritiek?*

Stap 6: Verdeel de cursisten in groepjes. Laat hen situaties bedenken en bespreken. Help hen indien nodig op weg met voorbeelden: *Bij jou krijgt je kind één koek per dag. Oma en opa geven zoveel koeken als je kind wil. Je wil dit veranderen, maar hoe?*

Stap 7: Laat de cursisten de drie tips herlezen. Bespreek in groepjes: welke tip vindt jouw groepje de beste?

Stap 8: (voor module 2.2 en hoger): Klassikaal gesprek:

Vind je deze verschillen goed?

Waarom wel, waarom niet? Geef argumenten.

(De cursisten kunnen dit ook eerst in groepjes voorbereiden. Daarna is er een klassikaal gesprek)

Stap 9: (voor module 2.2 en hoger): Klassikaal gesprek:

Is er een verschil als je kritiek krijgt van je eigen ouders of van je schoonouders?

Geef een paar voorbeelden.

(De cursisten kunnen dit ook eerst in groepjes voorbereiden. Daarna is er een klassikaal gesprek)

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): XXX is van kusjes geven
Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger
Lesduur: 120 minuten

1. INSTAPFASE

Stap 1: Speel een rollenspel rond begroetingsrituelen. Deel **werkblad 14** uit.

Stap 2: Je beeldt nu zelf de zes begroetingsrituelen uit. De cursisten geven rituelen in volgorde van uitbeelden een nummer (oefening 1 werkblad 14).
Verbeter klassikaal.

Stap 3: Verdeel de klas in groepjes: één cursist per groepje beeldt om de beurt een begroetingsritueel uit en de twee andere cursisten moeten het benoemen.

Stap 4: Laat de cursisten individueel oefening 2 maken op werkblad 14: je eigen top drie.

Stap 5: De cursisten vormen nieuwe groepjes (van drie, indien mogelijk) met andere cursisten die uit hetzelfde land komen of die dezelfde top drie hebben.
Welke rituelen mogen wel (+) en zeker niet (-) in jouw land?
Laat de cursisten oefening 3 maken op werkblad 14.

Stap 6: Vergelijk klassikaal de antwoorden.

Stap 7: Vraag de cursisten nu alinea 1 te lezen van het hoofdstuk XXX is van kusjes geven.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 8: Laat de cursisten per twee oefening 4 maken op werkblad 14.

Stap 9: Laat twee cursisten naar voor komen en laat hen deze situatie naspelen. Herhaal indien je dat wil.

Stap 10: Laat de cursisten alinea 2 lezen.

Klassikaal gesprek:

Wanneer kunnen Belgen elkaar een kus geven?

Laat de cursisten hun antwoorden uit de tekst halen en laat hen daarna nadenken over andere situaties.

Vind je sommige situaties raar?

Wat doe jij ook? (Lees terug jouw top drie)

Op welke bijzondere momenten mag je kussen (op familiefeesten, religieuze feesten)?

Stap 11: Laat de cursisten alinea 3 lezen.

Klassikaal gesprek:

Wat doe jij als je lief wil zijn voor je kinderen?

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): I is van internet
Niveau: CVO NT2, 1.2 en hoger
Lesduur: 90 minuten

1. INSTAPFASE

Stap 1: Klassikaal gesprek:

Wie heeft er thuis een pc of laptop?

Wie gebruikt een computer?

Waarvoor gebruik je een computer?

Stap 2: Maak een woordspin op het bord van de antwoorden.

Stap 3: Praat dan over het internet.

Wat kan je vinden op het internet / Wat kan je doen op het internet?

Stap 4: Maak ook van deze antwoorden een woordspin op het bord.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 5: Vraag de cursisten alinea 1 van het hoofdstuk 'I is van Internet' te lezen.

Welke mogelijkheden vind je in alinea 1 over internet?

Stap 6: Vul de woordspin aan met deze mogelijkheden.

Stap 7: Klassikaal gesprek:

Heb jij thuis internet?

Mogen je kinderen op internet?

Vanaf welke leeftijd?

Stap 8: Laat de cursisten alinea 2 op cd beluisteren.

Stap 9: Stel vragen:

Hoeveel Belgische gezinnen hebben thuis internet?

Wat betekent chatten?

Stap 10: Laat de cursisten als voorbereiding van de tips, het interview over internet (**werkblad 15**) individueel invullen.

Stap 11: Laat hen dit interview afnemen van een andere cursist. Laat hen elkaar dus vragen stellen in de jij-vorm.

Stap 12: Je leest nu de drie tips voor.

Stap 13: Laat de cursisten hun top drie van deze tips voorstellen.

Welke tip is de absolute nummer één? Waarom?

Welke tips gebruik je ook thuis met de kinderen? Welke tips niet?

Ga je nu alle tips thuis toepassen?

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Verhaal: *Opvoeden van A tot Z* van Wendy Bosmans
Hoofdstuk(ken): het volledige boek
Niveau: CVO NT2, 2.3 en hoger
Lesduur: 6 x 60 minuten

ALGEMENE UITLEG

Wil je dat de cursisten de hoofdstukken met plezier lezen? Dan is er het grote ABC-spel. De bedoeling van dit spel is om de cursisten in groepjes te laten kennismaken met het hele boek. Zij kunnen zelf die hoofdstukken of opvoedingsitems kiezen die hen interesseren, en dit alles op een ludieke manier.

Benodigdheden voor het spel: verknip **werkbladen 16a, 16b, 17a en 17b** tot kaartjes.

1. INSTAPFASE

Stap 1: Verdeel de klas in groepen. Elke groep krijgt **vier kaartjes** (kaartjes van werkbladen 17a of 17b). Let op: per les deel je maar vier letters uit! Elke groep krijgt dus dezelfde vier letters!

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Elke cursist leest één van de vier kaartjes voor. Samen met de cursisten van dezelfde groep zoekt hij of zij naar een oplossing. De meningen mogen verschillen binnen de groep. Zo behandelen ze de vier kaartjes.

Stap 3: De cursisten zoeken twee argumenten waarom ze bij een situatie die oplossing kiezen. Alle cursisten van het groepje helpen elkaar bij om de argumenten te formuleren (ook al zijn er verschillende meningen).
Ik vind dat / Volgens mij moeten de kinderen / Ik ben van mening dat / Oplossing a is correct omdat

Stap 4: Elk groepje vraagt nu aan jou de oplossingen van hun vier situaties volgens het boek van Wendy Bosmans (kaartjes met zelfde letters van werkbladen 16a of 16b)

Stap 5: De cursisten vergelijken hun oplossingen met die van het boek.

Stap 6: Iedere cursist van elk groepje kiest één item (hoofdstuk) dat hem of haar interesseert of waarover hij of zij meer wil weten. De cursist leest dit hoofdstuk.
(indien je vijf groepen hebt, zijn er nu dus vijf cursisten die hetzelfde hoofdstuk gaan lezen).

Stap 7: Hebben de cursisten gedaan met lezen? Dan moeten ze de volgende opdrachten doen:
Wat kan je vertellen over de titel nadat je dit hoofdstuk gelezen hebt?
Vat de tekst samen in 30 tot 40 woorden.

Stap 8: Maak nieuwe groepjes met de cursisten die hetzelfde hoofdstuk lazen.
Laat hen hun samenvattingen naast elkaar leggen en laat hen kijken welke het best de essentie weergeeft.

Stap 9: Laat deze nieuwe groepjes brainstormen en praten over:
Welke tips kunnen je helpen? (of bij geen tips: Welke informatie uit de tekst kan je helpen?)
Vind je de oplossing in het boek goed of blijf je bij je eigen mening?
Kan je de oplossing in het boek begrijpen vanuit de Belgische samenleving? Nuanceer dat.

Stap 10: Herhaal deze stappen zes keer in zes lessen.

3. EVALUATIEFASE

Zie apart model voor evaluatie

Werkblad 1: Individuele fiches

IK	KIND / BROER / ZUS	KIND / BROER / ZUS
Foto: _____	Foto: _____	Foto: _____
Voornaam: _____	Voornaam: _____	Voornaam: _____
Familiennaam: _____	Familiennaam: _____	Familiennaam: _____
Leeftijd: _____	Leeftijd: _____	Leeftijd: _____
Lengte: ongeveer 1 m _____	Lengte: ongeveer 1 m _____	Lengte: ongeveer 1 m _____
Kleur ogen: _____	Kleur ogen: _____	Kleur ogen: _____
Kleur haar: _____	Kleur haar: _____	Kleur haar: _____
Hobby's: _____ en _____	Hobby's: _____ en _____	Hobby's: _____ en _____
Ik _____ niet graag.	Ik _____ niet graag.	Ik _____ niet graag.
Gedrag t.o.v. _____ (voornaam)	Gedrag (omcirkel)	Gedrag (omcirkel)
Boos: _____	Opgewekt nooit soms altijd	Opgewekt nooit soms altijd
Boos: _____	Boos nooit soms direct	Boos nooit soms direct
	Nerveus nooit soms altijd	Nerveus nooit soms altijd
	Triest nooit soms direct	Triest nooit soms direct

Werkblad 2: Informatie bij werkblad 1

KLEUR OGEN

Lichtbruin
Donkerbruin
Grijs
Lichtblauw
Donkerblauw
Groen
...

KLEUR HAREN

Donkerbruin
Grijs
Blond
Ros
Lichtbruin
Zwart
Wit
...

HOBBY'S

Voetballen
Tennissen
Fitnesssen
Een boek lezen
Naar muziek luisteren
Gitaar/ ... spelen
Dansen
Op café gaan
Turnen (gymnastiek)
Naar de film gaan
Wandelen
Fietsen
Zwemmen
Tekenen / schilderen
Lopen
Knutselen
Chatten (op de computer)
Tuinieren (in de tuin werken)
Kaarten
Naar het theater gaan
Dammen
Schaken
Een gezelschapspel spelen
Zeilen
Kajakken
Zingen
Winkelen (boodschappen doen)
Shoppen

IK ... NIET GRAAG

Ik **voetbal** niet graag.
Ik **tennis** niet graag.

Ik **luister** niet graag **naar muziek**.

Ik **ga** niet graag **op café**.

REACTIE VAN OUDER OP KIND

BOOS: niet luisteren
te laat thuiskomen
niet goed sporten
niet goed werken op school
ruzie maken met broer of zus
protesteren bij advies van ouders
niet goed eten
geen respect voor ouders
geen respect voor andere mensen
...

Werkblad 3: Opvoedingsprincipes

	0 tot 3 jaar	3 tot 6 jaar	6 tot 12 jaar	12 tot 15 jaar	15 tot 18 jaar
Kinderen moeten luisteren naar ouders					
Kinderen moeten luisteren naar familie					
Kinderen moeten zich amuseren					
Kinderen mogen hun mening zeggen tegen hun ouders					
Ouders en kinderen zoeken samen naar oplossing bij conflicten					
Kinderen mogen alles					
Ouders moeten liefde geven aan de kinderen					
Kinderen moeten aan alle activiteiten van de ouders deelnemen					
Kinderen moeten eerst studeren en dan pas spelen					
Kinderen moeten spelen en op school studeren					
Kinderen moeten voor jongere kinderen zorgen					
Ouders moeten voor jongere kinderen zorgen					

Werkblad 4: Foto 1

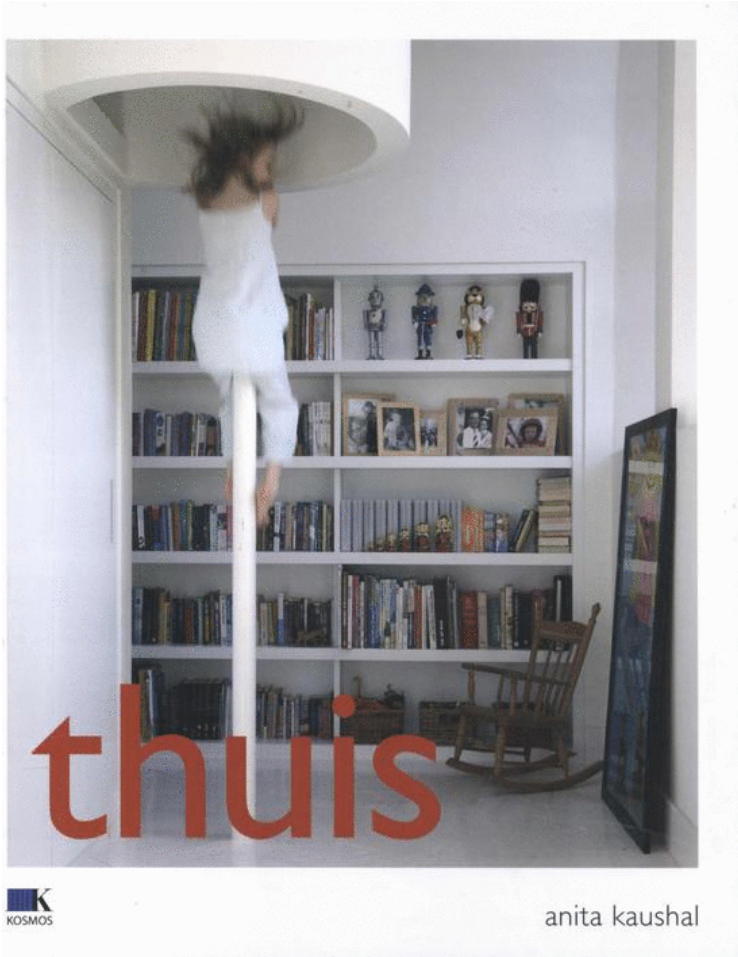
Werkblad 5: Foto 2

Werkblad 6: Foto 3

Werkblad 7: Foto 4

Werkblad 8: Foto's en titels

Oei, ik ben te laat thuis!	Ik wil niet eten!	De bus is volzet. Moet ik rechtstaan?	Ik moet altijd huiswerk maken!
FOTO _____	FOTO _____	FOTO _____	FOTO _____
			
Foto 1	Foto 2	Foto 3	Foto 4

SITUATIE 1 Jouw dochter van 13 jaar heeft school tot 16 uur. Ze is pas thuis om 17 uur. Normaal komt ze altijd thuis om 16.30 uur. Hoe reageer je?	SITUATIE 2 Jouw kind van 2 jaar wil niet eten aan tafel. Hoe reageer je?
REACTIES a) Positief. Zij is zelfstandig. Zij kan alleen naar huis. Dat is goed. b) Zij is te laat! Zij krijgt 2 uur kamerarrest. c) Zij moet vanaf nu met haar oudere broer mee. De oudere broer moet haar controleren.	REACTIES a) Jouw kind moet aan tafel blijven tot het eten op is. b) Je brengt het eten naar de keuken. Jouw kind krijgt geen eten. c) Je geeft je kind zijn favoriete eten. d) Je zet het kind apart. Je kind moet alles opeten.
SITUATIE 3 Een oude vrouw stapt op de bus. Alle zitplaatsen zijn bezet. Hoe reageer je?	SITUATIE 4 Jouw zoon van 10 jaar maakt zijn huiswerk niet. Hoe reageer je?
REACTIES a) Je staat recht. De oude vrouw mag op jouw plaats zitten. b) Je negeert de oude vrouw. Je blijft zitten. c) Je vraagt aan een jonge man van 20 jaar om voor de oude vrouw op te staan.	REACTIES a) Je bent boos. Jouw zoon moet thuis blijven. b) Jouw zoon moet elke zondag onder controle 2 uur extra huiswerk maken. c) Je praat met de leraar en vraagt zijn advies.

Werkblad 10: Wie is deze vrouw?

Tekst:

De Supernanny

Iedereen in Vlaanderen kent Wendy Bosmans als de supernanny. Dit is een tv-programma op de zender VTM. Je kon vanaf 1 september 2009 op dinsdag van 21.50u tot 23.00u naar dit programma kijken. Supernanny is Reality TV. Ouders komen met problemen over hun kinderen bij Wendy. Wendy geeft de ouders advies.

Omdat heel veel mensen in Vlaanderen naar haar programma kijken, schrijft Wendy ook boeken over opvoeden. En speciaal voor anderstaligen is een van haar boeken herschreven. Dat nieuwe boek heeft als titel : Opvoeden van A tot Z. De taal is gemakkelijker en de fragmenten zijn korter.

Vragen:

Op welke zender kan je naar de Supernanny kijken?

- a) Op Canvas
- b) Op 1
- c) Op VTM

Hoe laat begint dit tv-programma?

- a) Op woensdagavond
- b) Op 1 oktober 2009
- c) Om 10 voor 10 's avonds

Wat is correct?

- a) Kinderen vragen advies aan Wendy
- b) Ouders geven advies aan Wendy
- c) Wendy geeft advies aan ouders

Waarom is Wendy een BV? (BV = een bekende Vlaming)

- a) Omdat zij mooi op de foto staat
- b) Omdat veel Vlamingen naar haar programma kijken
- c) Omdat zij boeken schrijft

Wat is er speciaal aan het nieuwe boek van Wendy Bosmans?

_____en_____

Werkblad 12: Vragen bij het hoofdstuk F is van Familie

Vraag 1

In alinea 1 staat: “Ze past haar plannen moeilijk aan”.

a) Wie is “Ze” in deze zin?

- De moeder van de kinderen
- De tante van de kinderen
- De oma van de kinderen

b) Wat betekent deze zin?

- Ze is heel flexibel. Ze kan altijd komen
- Ze wil alleen op afspraak komen
- Ze is de beste van de hele wereld

Vraag 2

Alinea 2: Hoe is elke familie anders? Begin met het woord “Sommigen”

Sommigen _____

Vraag 3

Wat is juist in de tekst?

- Fouten bij je familie zie je niet
- Je ziet sneller fouten bij familie en vrienden dan bij andere mensen

Vraag 4

Je krijgt een brief met 4 taalfouten. Bij wie geef je direct commentaar van “Je moet het zo doen!” of “Dat is niet goed!”

- Bij de brief van je zoon
- Bij de brief van je collega op je werk
- Bij niemand
- Bij de brief van je partner
- Bij de brief van jouw chef op het werk

Werkblad 13: Vragen bij het hoofdstuk O is van Oma en opa

Vul de ontbrekende woorden in

Elke zaterdag komt oma - dat is mijn moeder - bij ons op bezoek.

Ruben (3) is _____.

Elke keer zegt oma dat hij dat bij haar _____ doet.

'Bij oma ben je _____ een _____ jongen, hé!'

Mijn moeder geeft me zo _____ dat ik _____ .

Link nu de ontbrekende woorden aan de juiste omschrijving

de emotie () 0% ()

100 % () goede ()

niet correct met Ruben ben ()

vaak niet willen luisteren ()

Werkblad 14: Vragen bij het hoofdstuk XXX is van kusjes

1	6 begroetingsrituelen In welke volgorde beeldt de lesgever ze uit?
----------	---

Situatie 1: Een hand geven	
Situatie 2: Knikken	
Situatie 3: Buigen	
Situatie 4: Een kus geven	
Situatie 5: Omhelzen (omarmen)	
Situatie 6: Een hand opsteken	

2	Je eigen top 3 van begroetingsrituelen
----------	---

1
2
3

3 Welke rituelen mogen wel (+) en welke zeker niet (-) in jouw land? (0) is neutraal

	sit 1	sit 2	sit 3	sit 4	sit 5	sit 6
tussen ouders en kinderen						
tussen man en vrouw						
bij familie						
bij vrienden						
tussen alleen vriendinnen						
bij collega's en kennissen						
bij mensen die je niet kent						

4 'Elke woensdag stormt hij na school op me af. Ik van hem op en geef hem een dikke zoen.'
Zet in de juiste volgorde (van 1 tot 5).

Opa geeft Matti een kus.	
Opa ziet Matti.	
Opa omhelst Matti.	
Matti loopt snel naar opa.	
Opa tilt Matti op (optillen = omhoog brengen)	

Omcirkel of vul in

Wat betekent SPAM?

goede info / slechte info

Een FIREWALL is...

tegen virussen / om muziek te uploaden

Wat is een HACKER?

een internet-dief / een computerverkoper

Welke filter gebruik jij tegen virussen?

geen / _____

Hoelang zitten kinderen bij je thuis op de pc?

Controleer jij of je partner de tijd?

ja / nee

Waar staat de computer van de kinderen?

In de _____ (kamer)

<p>A is van apart zetten</p> <p>Een kind van 5 jaar wil niet luisteren.</p> <p>a) Je zet het kind op zijn kamer b) Je zet het kind op zijn kamer zonder speelgoed c) Je zet het kind in de gang of in de hoek zonder speelgoed</p>	<p>B is van boeken</p> <p>Alle kinderen tussen 2 en 12 jaar</p> <p>a) kopen graag boeken b) lezen graag boeken c) vinden voorlezen leuk</p>	<p>C is van complimentjes geven</p> <p>Complimentjes aan je kind geven, doe je</p> <p>a) meteen (=direct) b) 1 uur later c) wanneer je wil</p>	<p>D is van duidelijk</p> <p>Duidelijke afspraken make met je kind. Het kind gaat de afspraak</p> <p>a) niet respecteren b) minder (-) respecteren c) beter (+) respecteren</p>
<p>E is van eten</p> <p>Tijdens het eten</p> <p>a) speelgoed mag op tafel b) speelgoed mag niet op tafel c) speelgoed mag alleen in het weekend op tafel</p>	<p>F is van familie</p> <p>a) Fouten bij je familie zie je niet b) Je ziet sneller fouten bij familie dan bij andere mensen</p>	<p>G is van gedrag</p> <p>Gedrag is</p> <p>a) wat je kind doet b) het karakter, de persoon van het kind</p>	<p>H is van huiswerk</p> <p>Wanneer maakt je kind huiswerk?</p> <p>a) Het kind kiest wanneer het begint b) De ouders controleren wanneer het kind met huiswerk begint c) Een vast moment is niet belangrijk</p>
<p>I is van internet</p> <p>Zet de computer</p> <p>a) in de slaapkamer van je kind b) in de woonkamer c) in de garage</p>	<p>J is van jaloers</p> <p>Jan is jaloers op zijn nieuwe broertje</p> <p>a) Dat mag niet. Je bent boos op Jan. b) Je negeert de jaloezie en na een tijdje stopt de jaloezie. c) Geef Jan soms apart aandacht.</p>	<p>K is van koken</p> <p>a) koken is gevaarlijk. Kinderen mogen niet helpen. b) Kinderen doen elk apart om beurten hun taak. c) Kinderen mogen helpen. Zo leren ze samenwerken.</p>	<p>L is van liegen</p> <p>a) Peuters (1 tot 3 jaar) en kleuters (3 tot 6 jaar) weten wat realiteit is. b) Peuters en kleuters kennen het verschil tussen realiteit en fantasie nog niet.</p>

<p>M is van moeilijk gaat ook</p> <p>a) je doet alle activiteiten samen in functie van de kinderen b) de kinderen doen altijd met alle activiteiten van de ouders mee c) je gaat sporten als de kinderen naar school zijn</p>	<p>N is van nee zeggen</p> <p>a) nee is nee. Je kind moet meteen luisteren. b) Je zegt nee en geeft een korte uitleg waarom het niet mag. Zeg ook wat wel mag. c) Je zegt soms nee maar als je moe bent zeg je meestal ja.</p>	<p>O is van oma en opa</p> <p>Thuis = in het huis van de ouders</p> <p>a) de ouders zijn thuis de baas b) de grootouders zijn thuis de baas c) grootouders en ouders zijn thuis de baas</p>	<p>P is van praten met elkaar</p> <p>a) De mening van de ouders is wet. Ouders hebben meer ervaring. b) Kinderen hebben ook een visie. Zij beslissen. c) Je zoekt samen met je kind naar de oplossing voor het probleem.</p>
<p>R is van ruzie</p> <p>Je kind is boos op jou na een ruzie.</p> <p>a) Je reageert meteen boos op je kind. b) Je wacht tot het kind rustig is. Dat is oké voor jou. c) Je wacht tot je kind rustig is en dan praat je over de situatie.</p>	<p>S is van slapen</p> <p>Je hebt 3 kinderen (8, 10 en 12 jaar)</p> <p>a) Alle kinderen gaan op hetzelfde uur slapen. b) Geef elk kind een ander uur om te gaan slapen. c) De kinderen mogen kiezen.</p>	<p>T is van televisie</p> <p>a) Tv is een goede babysit. b) Kinderen beslissen wanneer en hoelang ze tv kijken. c) De ouders beslissen wanneer en hoelang de kinderen tv kijken.</p>	<p>U is van uitgaan</p> <p>Jouw dochter van 13 jaar blijft logeren bij een vriendin uit haar klas.</p> <p>a) Dat mag. Zij mag zich amuseren. b) Dat mag. Je bespreekt met de ouders de regels. c) Dat mag niet. Ze is te jong.</p>
<p>V is van vertrouwen</p> <p>Je kind leert je vertrouwen.</p> <p>a) Heb eerst vertrouwen in jezelf als ouder. b) Kinderen vertrouwen hun ouders automatisch.</p>	<p>W is van water</p> <p>Je kind van 2 jaar is bang van water en moet in bad.</p> <p>a) Ga samen met je kind in bad. b) Spreek rustig tegen je kind op het moment dat je het in bad zet. c) Zet het gewoon in bad.</p>	<p>XXX is van kusjes</p> <p>a) Een man mag een andere man een kus geven. b) Vrienden mag je een kus geven. c) Wie je een kus geeft, is van provincie tot provincie anders in België.</p>	<p>Z is van zelfbeeld</p> <p>Voor een goed zelfbeeld van je kind leg je vooral het accent op</p> <p>a) wat je kind goed doet b) wat je kind fout doet c) zowel goed als fout gedrag van je kind</p>

<p>A is van apart zetten</p> <p>Een kind van 5 jaar wil niet luisteren.</p> <ul style="list-style-type: none"> d) Je zet het kind op zijn kamer e) Je zet het kind op zijn kamer zonder speelgoed f) Je zet het kind in de gang of in de hoek zonder speelgoed 	<p>B is van boeken</p> <p>Alle kinderen tussen 2 en 12 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> d) kopen graag boeken e) lezen graag boeken f) vinden voorlezen leuk 	<p>C is van complimentjes geven</p> <p>Complimentjes aan je kind geven, doe je</p> <ul style="list-style-type: none"> d) meteen (=direct) e) 1 uur later f) wanneer je wil 	<p>D is van duidelijk</p> <p>Duidelijke afspraken make met je kind. Het kind gaat de afspraak</p> <ul style="list-style-type: none"> d) niet respecteren e) minder (-) respecteren f) beter (+) respecteren
<p>E is van eten</p> <p>Tijdens het eten</p> <ul style="list-style-type: none"> d) speelgoed mag op tafel e) speelgoed mag niet op tafel f) speelgoed mag alleen in het weekend op tafel 	<p>F is van familie</p> <ul style="list-style-type: none"> c) Fouten bij je familie zie je niet d) Je ziet sneller fouten bij familie dan bij andere mensen 	<p>G is van gedrag</p> <p>Gedrag is</p> <ul style="list-style-type: none"> c) wat je kind doet d) het karakter, de persoon van het kind 	<p>H is van huiswerk</p> <p>Wanneer maakt je kind huiswerk?</p> <ul style="list-style-type: none"> d) Het kind kiest wanneer het begint e) De ouders controleren wanneer het kind met huiswerk begint f) Een vast moment is niet belangrijk
<p>I is van internet</p> <p>Zet de computer</p> <ul style="list-style-type: none"> d) in de slaapkamer van je kind e) in de woonkamer f) in de garage 	<p>J is van jaloers</p> <p>Jan is jaloers op zijn nieuwe broertje</p> <ul style="list-style-type: none"> d) Dat mag niet. Je bent boos op Jan. e) Je negeert de jaloezie en na een tijdje stopt de jaloezie. f) Geef Jan soms apart aandacht. 	<p>K is van koken</p> <ul style="list-style-type: none"> d) koken is gevaarlijk. Kinderen mogen niet helpen. e) Kinderen doen elk apart om beurten hun taak. f) Kinderen mogen helpen. Zo leren ze samenwerken. 	<p>L is van liegen</p> <ul style="list-style-type: none"> c) Peuters (1 tot 3 jaar) en kleuters (3 tot 6 jaar) weten wat realiteit is. d) Peuters en kleuters kennen het verschil tussen realiteit en fantasie nog niet.

<p>M is van moeilijk gaat ook</p> <p>d) je doet alle activiteiten samen in functie van de kinderen</p> <p>e) de kinderen doen altijd met alle activiteiten van de ouders mee</p> <p>f) je gaat sporten als de kinderen naar school zijn</p>	<p>N is van nee zeggen</p> <p>d) nee is nee. Je kind moet meteen luisteren.</p> <p>e) Je zegt nee en geeft een korte uitleg waarom het niet mag. Zeg ook wat wel mag.</p> <p>f) Je zegt soms nee maar als je moe bent zeg je meestal ja.</p>	<p>O is van oma en opa</p> <p>Thuis = in het huis van de ouders</p> <p>d) de ouders zijn thuis de baas</p> <p>e) de grootouders zijn thuis de baas</p> <p>f) grootouders en ouders zijn thuis de baas</p>	<p>P is van praten met elkaar</p> <p>d) De mening van de ouders is wet. Ouders hebben meer ervaring.</p> <p>e) Kinderen hebben ook een visie. Zij beslissen.</p> <p>f) Je zoekt samen met je kind naar de oplossing voor het probleem.</p>
<p>R is van ruzie</p> <p>Je kind is boos op jou na een ruzie.</p> <p>d) Je reageert meteen boos op je kind.</p> <p>e) Je wacht tot het kind rustig is. Dat is oké voor jou.</p> <p>f) Je wacht tot je kind rustig is en dan praat je over de situatie.</p>	<p>S is van slapen</p> <p>Je hebt 3 kinderen (8, 10 en 12 jaar)</p> <p>d) Alle kinderen gaan op hetzelfde uur slapen.</p> <p>e) Geef elk kind een ander uur om te gaan slapen.</p> <p>f) De kinderen mogen kiezen.</p>	<p>T is van televisie</p> <p>d) Tv is een goede babysit.</p> <p>e) Kinderen beslissen wanneer en hoelang ze tv kijken.</p> <p>f) De ouders beslissen wanneer en hoelang de kinderen tv kijken.</p>	<p>U is van uitgaan</p> <p>Jouw dochter van 13 jaar blijft logeren bij een vriendin uit haar klas.</p> <p>d) Dat mag. Zij mag zich amuseren.</p> <p>e) Dat mag. Je bespreekt met de ouders de regels.</p> <p>f) Dat mag niet. Ze is te jong.</p>
<p>V is van vertrouwen</p> <p>Je kind leert je vertrouwen.</p> <p>c) Heb eerst vertrouwen in jezelf als ouder.</p> <p>d) Kinderen vertrouwen hun ouders automatisch.</p>	<p>W is van water</p> <p>Je kind van 2 jaar is bang van water en moet in bad.</p> <p>d) Ga samen met je kind in bad.</p> <p>e) Spreek rustig tegen je kind op het moment dat je het in bad zet.</p> <p>f) Zet het gewoon in bad.</p>	<p>XXX is van kusjes</p> <p>d) Een man mag een andere man een kus geven.</p> <p>e) Vrienden mag je een kus geven.</p> <p>f) Wie je een kus geeft, is van provincie tot provincie anders in België.</p>	<p>Z is van zelfbeeld</p> <p>Voor een goed zelfbeeld van je kind leg je vooral het accent op</p> <p>d) wat je kind goed doet</p> <p>e) wat je kind fout doet</p> <p>f) zowel goed als fout gedrag van je kind</p>